Súd:	Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka:	10C/67/2009
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6109208194
Dátum vydania rozhodnutia:	03. 04. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Pavel Rohárik
ECLI:	ECLI:SK:OSBB:2012:6109208194.15

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, rozhodujúc sudcom JUDr. Pavlom Rohárikom, vo veci navrhovateľov 1/ V.. N. I., T.. X. T. XXXX, 2/ W. I., T.. X. Z. XXXX, a 3/ W. I., T.. X. I. XXXX, H. H. H., I. X. XX, zastúpených JUDr. Milanom Szöllössym, advokátom, Košice, Kováčska 28, proti odporcovi I. X., T.. X. S. XXXX, H. H. H., I. XX, zastúpenému JUDr. Petrom Petríkom, advokátom, Banská Bystrica, Komenského 14419/18D, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke 1/ nemajetkovú ujmu v sume 4 000 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi 2/ nemajetkovú ujmu v sume 4 000 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke 3/ nemajetkovú ujmu v sume 4 000 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Vo zvyšku súd návrh z a m i e t a .

Odporca je p o v i n n ý nahradiť navrhovateľom 1/ - 3/ trovy konania (trovy právneho zastúpenia) v sume 3 882,97 Eur na účet právneho zástupcu č.: 2109960258/0200 v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovatelia žiadajú uložiť odporcovi povinnosť zaplatiť im nemajetkovú ujmu (navrhovateľke 1/ v sume 33 194 Eur, navrhovateľom 2/ a 3/ po 49 800 Eur) ako materiálnu satisfakciu za zavinenie dopravnej nehody dňa 30. januára 2008, pri ktorej utrpel ich manžel, resp. otec V.. Z.. W. I. zranenia, ktorým dňa 5.februára 2008 podľahol. Argumentujú, že smrť blízkeho príbuzného zavinená odporcom neoprávnene a nenávratne zasiahla do ich osobnostného práva na súkromný i rodinný život, a materiálna satisfakcia je za tohto stavu jediným možným prostriedkom právnej ochrany. Požadovanú výšku finančného zadosťučinenia odôvodňujú závažnosťou nemajetkovej ujmy i okolnosťami, za ktorých k dopravnej nehode došlo, diferenciáciu súm odôvodňujú tvrdením, že deti nebohého budú vzhľadom k svojmu veku následky neoprávneného zásahu znášať dlhšie ako manželka. Odporcovi tiež vytýkajú, že ich po tragickej udalosti nekontaktoval a neprejavil účinnú ľútosť, ktorá by mohla aspoň čiastočne zmierniť ich psychické utrpenie.
Odporca nespochybnil, že zavinil dopravnú nehodu, následkom ktorej zomrel blízky príbuzný navrhovateľov. Odmietol však tvrdenie, že nevykonal nič, aby dopravnej nehode zabránil, a vyslovil názor, že poškodený nekonal úplne v súlade s povinnosťami chodca. Tvrdil, že navrhovateľov sa po nehode snažil kontaktovať, ospravedlnil sa im v trestnom konaní a v rámci svojich možností im aspoň čiastočne nahradil škodu, keď dňa 28. mája 2008 poslal navrhovateľke 1/ sumu 34 986 Sk.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov a oboznámením sa s ich písomnými vyjadreniami, výsluchom svedkov I. K.C., V.. V. V., V.. Z.. S. H., V.. I. D., V.. I. Y., Ľ. C., F. X. Z. V. Ž., oboznámením sa s obsahom spisu sp.zn.: 4T/56/2008, znaleckým posudkom č. 63/2010 znalca z odboru cestnej dopravy S.. V.. V. R. a výsluchom súdneho znalca, ústrižkom poštového peňažného poukazu - podacím lístkom zo dňa 28. mája 2008, fotodokumentáciou, lekárskymi správami a ďalšími listinnými dokladmi, pričom zistil nasledovné:

Je nesporné, že odporca zavinil dňa 30. januára 2008 okolo 20.00 h dopravnú nehodu, keď ako vodič osobného motorového vozidla nedal prednosť skupinke chodcov prechádzajúcich po riadne vyznačenom prechode pre chodcov, pravou prednou a bočnou časťou svojho vozidla zachytil i V.. Z.. W. I., ktorý utrpel zlyhanie dôležitých životných centier mozgu v dôsledku rozsiahleho zmliaždenia mozgu pri výraznom podlebnicovom krvácaní s následným ťažkým opuchom mozgu, a dňa 5. februára 2008 o 16.15 h týmto zraneniam podľahol. Odporca tak inému z nedbanlivosti spôsobil smrť závažnejším spôsobom konania - porušením povinnosti uloženej mu zákonom, za čo bol odsúdený rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 4T/56/2008-190 zo dňa 13. augusta 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 3To/243/2008-237 zo dňa 14. januára 2009 na trest odňatia slobody v trvaní 2 roky a 5 mesiacov s podmienečným odložením výkonu trestu na skúšobnú dobu päť rokov s probačným dohľadom. Zároveň mu súd uložil trest zákazu činnosti viesť akýkoľvek druh motorového vozidla v trvaní šesť rokov.
Z odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu v trestnom konaní vyplýva, že obžalovaný pred spáchaním tohto činu viedol riadny život, ku skutku sa priznal, trestný čin úprimne oľutoval, a súd nezistil žiadnu priťažujúcu okolnosť. V odôvodnení rozsudku súd tiež uvádza, že na hlavnom pojednávaní sa obžalovaný všetkým poškodeným ospravedlnil, a poškodenej V.. N. I. nahradil škodu v sume 34 986 Sk. Od získania vodičských oprávnení, mal okrem dopravnej nehody, ktorá bola predmetnom trestného konania, tri dopravné nehody bez zadržania vodičského preukazu, pri ktorých mu boli uložené pokuty. Do tohto trestného konania nebol obžalovaný ani raz súdom trestaný.

Z výpisu z evidenčnej karty vodiča (odporcu) zaslanej odborom poriadkovej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici súdu dňa 29. februára 2012 do trestného spisu súd konštatuje uloženie blokových pokút odporcovi dňa 18. júna 2005 v sume 1 000 Sk (bez zavinenia dopravnej nehody), 9. marca 2006 v sume 1 000 Sk (zavinenie dopravnej nehody nie závažných spôsobom), dňa 4. augusta 2006 v sume 500 Sk (zavinenie dopravnej nehody nie závažných spôsobom), dňa 21. júna 2007 v sume 2 000 Sk (zavinenie dopravnej nehody nie závažným spôsobom), dňa 10. júla 2007 v sume 2 000 Sk (nezavinenie dopravnej nehody), dňa 10. októbra 2011 v sume 20 Eur (nezavinenie dopravnej nehody), a dňa 27. októbra 2011 v sume 20 Eur (nezavinenie dopravnej nehody).

Podľa záverov znaleckého posudku č. 63/2010 súdneho znalca z odboru cestnej dopravy S.. V.. V. R. mohol odporca dopravnej nehode dňa 30. januára 2008 zabrániť, rýchlosť jeho motorového vozidla v čase stretu s poškodeným bola cca 72,3 km/h. Súdny znalec svoj znalecký posudok pred súdom v konfrontácii s právnymi zástupcami účastníkov obhájil a vysvetlil.

Z ústrižku poštového peňažného poukazu - podacieho lístku súd konštatuje, že dňa 28. mája 2008 poslal odporca navrhovateľke 1/ sumu 34 986 Sk.

Výsluchom navrhovateľov a svedkov I. K., V.. V. V., V.. Z.. S. H., V.. I. D., V.. I. Y., Ľ. C., fotodokumentáciou rodinného života navrhovateľov a textom poslednej rozlúčky prednesenej kolegami poškodeného, považuje súd za nesporne preukázanú vysokú kvalitu rodinného a spoločenského života poškodeného a navrhovateľov.

Z lekárskych správ je zrejmé, že náhla smrť manžela negatívne poznačila zdravotný, najmä psychický stav navrhovateľky 1/.

Z výpovede odporcu i obsahu spisu sp.zn.: 4T/56/2008 súd zistil, že odporca je ženatý, má 11 ročného syna, okrem ktorého ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemá. Ako prijímací technik v Z. F. H. H. zarába mesačne cca 260 Eur, iný príjem nemá. Majetok nevlastní, žije so svojou rodinou u rodičov v ich rodinnom dome.

Svedkyňa F. X., M.. Q., manželka odporcu uviedla, že pri dopravnej nehode nebola. Potvrdila, že obdobie po dopravnej nehode bolo aj pre ich rodinu ťažké, trikrát boli pri rodinnom dome poškodených v snahe ospravedlniť sa, zvonili, ale nikto im neotváral, tak odišli. V čase výsluchu bola manželka odporcu nezamestnaná.

Svedok V. Ž., zamestnávateľ odporcu, uviedol, že nešťastná udalosť odporcu zasiahla.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len „O.z.“) má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.
Podľa § 13 ods. 1, 2, 3 O.z. má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov, a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo.

Medzi základné hodnoty osobnosti v zmysle § 11 O.z. patrí i právo na ochranu života a zdravia. Ochrana práva na súkromie zahŕňa širokú ochranu intímnej sféry, vnútorného myšlienkového, či citového života človeka, jeho život v rodine, vzťah k inej osobe, s ktorou je v úzkom citovom, priateľskom alebo obdobnom vzťahu. Občianskoprávna ochrana osobnosti na rozdiel od administratívnoprávnej a trestnoprávnej, je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe. Preto sa na vznik zodpovednosti nevyžaduje subjektívny predpoklad v podobe zavinenia toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal.
Zákon však poskytuje ochranu len proti zásahu, ktorý je neoprávnený a spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti fyzickej osoby. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany osobnosti podľa § 13 O.z. je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Uplatniť právo na ochranu možno návrhom na upustenie od neoprávnených zásahov (negatórna žaloba), návrhom na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba) a návrhom na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba). Satisfakčná žaloba sleduje priznanie satisfakcie občanovi, ktorého osobnostné právo bolo porušené, a to so zreteľom na to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. § 13 ods. 2 O.z. pripúšťa, aby v prípadoch, v ktorých sa to javí ako nevyhnutné, bolo zadosťučinenie uložené vo forme majetkového plnenia, v peniazoch.
Pri úvahách o primeranosti požadovanej satisfakcie musí súd vychádzať z celkovej povahy i jednotlivých okolností prípadu, prihliadnuť napr. k intenzite, povahe a spôsobu neoprávneného zásahu, charakteru a rozsahu zasiahnutej hodnoty osobnosti, k trvaniu a šírke vzniknutej nemajetkovej ujmy a pod. Určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý je však povinný vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Tými sú predovšetkým závažnosť nemajetkovej ujmy a overené okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pri posudzovaní uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je treba dôsledne brať do úvahy okrem iného tiež vplyv ostatných satisfakčných inštrumentov. Priliehavým sa javí, ak súd berie do úvahy možný satisfakčný účinok rozsudku vydaného v trestnom konaní proti žalovanému i postoj žalovaného spočívajúci v iniciatíve čiastočnej finančnej náhrady nemajetkovej ujmy.

Podľa § 5 ods. 1 Zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi sa na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (Zákon č. 437/2004 Z.z.). Ak bola trestným činom spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 násobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Ak bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví znásilnením alebo sexuálnym násilím, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume 10 násobku minimálnej mzdy.
V roku 2008, keď došlo k tragickej udalosti zasahujúcej do osobnostných práv navrhovateľov, predstavovala minimálna mzda na Slovensku sumu 268,87 Eur.

Dokazovaním považuje súd za nepochybne preukázané, že náhle úmrtie manžela navrhovateľky 1/ a otca navrhovateľov 2/ a 3/ v dôsledku zranení, ktoré utrpel pri dopravnej nehode zavinenej odporcom, tragicky zasiahlo do osobnostných práv navrhovateľov, ich rodinného života a súkromnej sféry. Fakt zbytočnej a predčasnej smrti blízkej osoby navždy negatívne poznačí ich život. Podľa súdu táto udalosť vážnejšie, intenzívnejšie a dlhodobejšie zasahuje navrhovateľku 1/, ktorej manžel ako životný partner chýba a bude chýbať. Tým súd neznižuje stratu, ktorú smrťou otca utrpeli deti, no vzhľadom k ich veku a perspektíve vlastných partnerských vzťahov a založenia vlastných rodín možno oprávnene predpokladať, že hoci budú stratu otca pociťovať, bude kompenzovaná výraznejšie ako v prípade ich matky.

Zodpovednosť odporcu za smrť V.. Z.. W. I. považuje súd za nepochybne preukázanú trestným konaním tunajšieho súdu sp. zn.: 4T/56/2008, v ktorom ju odporca ani nespochybňoval, jeho priznaním, i okolnosťami dopravnej nehody osvetlenými posudkom súdneho znalca. Za kľúčovú príčinu dopravnej nehody považuje súd fakt, že odporca prekročil najvyššiu povolenú rýchlosť o cca 20 km/h, naviac v zime, vo večerných hodinách pri absencii prirodzeného svetla. Z tohto hľadiska súd považuje obranu spoluzavinením poškodených pri nehode za neadekvátnu, lebo od chodcov nemožno spravodlivo vyžadovať, aby na prechode pre chodcov uhýbali pred vozidlami. Odporcom zavinená kolízna situácia na prechode mohla síce vyvolať v dôsledku stresu nerozhodné a iracionálne konanie poškodených, to však nemôže ísť na ich vrub, a nemôže byť obranou vodiča, ktorý hrubým spôsobom porušil dopravné predpisy. Hoci sa v trestnom, ani v tomto konaní nepreukázalo tvrdenie, že navrhovateľ je notorickým porušovateľom dopravných predpisov, z výpisu z jeho evidenčnej karty vodiča nemohol súd prehliadnuť, že z ôsmich uložených blokových pokút bola polovica za rýchlosť jazdy, a to aj dňa 27. októbra 2011, t.j. po vrátení vodičského preukazu po tragickej dopravnej nehode. Odporca si musí dostatočne uvedomiť svoju zodpovednosť za vedenie osobného motorového vozidla, v opačnom prípade môže byť nielen jeho život poznačený ďalšími tragickými udalosťami.

Pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal súd z presvedčenia, že finančná satisfakcia je len jednou z viacerých možných foriem satisfakcie, a najmä, že v prípade ako je tento, nemôžu peniaze nahradiť stratu blízkej osoby. Odporca bol za svojčin potrestaný v trestnom konaní, navrhovateľom poskytol čiastočnú satisfakciu ospravedlnením sa pred súdom, a v rámci svojich možností i finančnú sumu, ktorá z jeho hľadiska nebola zrejme zanedbateľná. Tragická udalosť negatívne poznačila jeho život i život jeho blízkych.
Jedným z kritérií určenia výšky finančnej satisfakcie je popri posúdení okolností zavinenia dopravnej nehody odporcom i posúdenie sociálnej a ekonomickej situácie jeho rodiny odporcu tak, aby prisúdená suma nebola (i s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa, ktoré za činy otca nezodpovedá) likvidačná. Tragické následky nešťastnej udalosti nezhojí zásah spôsobilý ohroziť možnosť ekonomického prežitia rodiny odporcu, čo by mohlo viesť k reťazeniu nešťastných udalostí. Ekonomická situácia jeho rodiny nebola priaznivá ani pred dopravnou nehodou. Odporca je zamestnaný, pri svojej kvalifikácii však nedosahuje vysoký príjem, jeho manželka bola v čase výsluchu pred súdom nezamestnaná. Z manželstva pochádza 11 ročný syn, ktorý bol svedkom dopravnej nehody, čo nepochybne i jemu spôsobilo psychickú traumu. Rodina je nemajetná, žijú v rodinnom dome rodičov odporcu. V tejto súvislosti nemožno prehliadnuť, že rodina navrhovateľov je i v dôsledku podnikania navrhovateľky 1/ finančne zabezpečená. Navrhovatelia 2/ a 3/ sú plnoletí. Asymetria ekonomickej sily rodín účastníkov znamená, že odporca objektívne nemôže poskytnúť navrhovateľom finančnú satisfakciu v sume, ktorú by mohli subjektívne pociťovať ako výrazne ekonomické aktívum, lebo bez ohľadu na to, že strata blízkej osoby sa peniazmi nahradiť nedá, je hodnota peňazí pre ľudí ekonomicky zabezpečených iná ako pre tých, ktorí ekonomicky zabezpečení nie sú. Len tak si môže súd vysvetliť fakt, že navrhovatelia prehliadli skutočnosť, že odporca poslal dňa 28. mája 2008 navrhovateľke 1/ sumu 34 986 Sk, a že náhradu nemajetkovej ujmy uplatnili v celkovej sume 132 794 Eur, na zaplatenie ktorej by odporca v prípade, že by zarábal 500 Eur mesačne a celú sumu splácal navrhovateľom, musel pracovať viac ako 22 rokov. Tu súd poznamenáva, že výšku finančného zadosťučinenia v takomto prípade nemožno porovnávať s výškou finančného zadosťučinenia poskytovaného v sporoch o ochranu osobnosti subjektom, ktorých osobnostné práva boli porušené ekonomicky silnými podnikateľskými subjektmi (napr. médiami), ktoré osobnostné práva dotknutých porušili pri svojej podnikateľskej činnosti, často vo vedomej snahe zvýšiť svoj zisk.
Pri vyčíslení navrhovateľom priznaného finančného zadosťučinenia si súd pomohol citovaným ustanovením Zákona o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, pričom vychádzal z výšky minimálnej mzdy v čase tragickej dopravnej nehody. Jej 50 násobok predstavuje sumu 13 443,50

Eur, ktorú s prihliadnutím na nesporný fakt, že odporca nespáchal trestný či úmyselne, znížil na sumu 12 000 Eur, ktorú rovnakým dielom rozdelil všetkým trom navrhovateľom. Pretože navrhovatelia žiadali priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo vyššej sume, vo zvyšku súd ich návrh zamietol

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods.3 O.s.p. a priznal navrhovateľom právo na náhradu trov konania - trov právneho zastúpenia, ktoré vyčíslil podľa Vyhlášky č.655/2004 Z.z. za 12 úkonov právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie návrhu, písomné podania súdu zo dňa 25.augusta 2010 a 23.januára 2012, účasť na súdnych pojednávaniach v dňoch 3.novembra 2009, 12.októbra 2010, 18.januára 2011, 22.februára 2011 /1 - § 14 ods.5 písm.b /, 5.apríla 2011, 8.novembra 2011 a 3.apríla 2012, súd nepriznal odmenu za nedoloženú „predžalobnú výzvu zo dňa 21.apríla 2009, ktorá ani nezodpovedá úkonu podľa § 14 ods.1) v hodnote á 136,93 Eur (§ 10 ods.1, 8, § 13 ods.2), s režijným paušálom (4x6,95 + 2x2,71 + 4x7,41 + 2x7,63), náhradou cestovného na trase KE - BB a späť (732,11 Eur), straty času (876,12 Eur) a 20% DPH (647,16 Eur).

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia, písomne vo vyhotovení dvojmo (inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa) prostredníctvom podpísaného súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici. V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, kto ho robí (odvolateľ), ktorej veci sa týka, v akom rozsahu napáda rozhodnutie, v čom je rozhodnutie alebo postup súdu nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť), uviesť dátum a podpis.
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1 O.s.p.,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla spôsobiť nesprávne rozhodnutie,
c) súd neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy,
d) súd dospel dokazovaním k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
f) rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.